

AVONDROOD

VAN

HET WERKTEATER

'Avondrood' is een stuk over gevoelens en gedachten die in het gewone leven meestal niet uitgesproken worden.

Het is niet realistisch.

Fantasie en werkelijkheid vloeien in elkaar over.

Het gaat over oude mensen.

Misschien zoals we zelf hopen of vrezen oud te worden.

Het is niet onze opzet geweest gerichte kritiek te leveren op bejaardentehuizen.

'Avondrood' is, in tegenstelling tot 'Als de dood' en 'Je moet er mee leven', binnenshuis gemaakt.

Pas in een later stadium raakte het publiek er bij betrokken.

We speelden voor mensen uit de bejaardenzorg en voor een algemeen publiek.

Personages

Bep

Mevrouw Walewska

Mevrouw Van Draden

Annemarie

Directrice

Meneer Osdorp

Meneer Stijlstra

Meneer Putmans

Meneer Van Beusekom

Meneer Goudzucht

Meneer Van Geffen

Zoon

(Een oude man aarzelt op de drempel van een bejaardentehuis.)

- directrice   Bent u meneer Stijlstra? Goedemorgen. Ik ben de directrice hier. U bent precies op tijd, hartelijk welkom in ons tehuis. Uw huis van nu af aan.
- Stijlstra   Jonge directrice.
- directrice   Dank u. Komt u toch verder.
- Stijlstra   Ik wil nog wat wandelen in de omgeving.
- directrice   Maar natuurlijk kan dat: vanmiddag na het eten. Komt u verder, hier is het lekker warm. Laat uw koffer maar staan, die wordt zo opgehaald. Ik wil u eerst even vertellen hoe het bij ons allemaal toegaat. Het is heel eenvoudig: u ziet recht voor u de gang. Aan het einde vindt u links de toiletten, daartegenover de garderobe, als u dan links afslaat vindt u aan uw rechterhand de eetzaal en daarnaast de biljartzaal. Kunt u biljarten? .... Geeft niks hoor, er zijn hier ook mensen die kaarten. Zijn uw papieren in orde?
- Stijlstra   Begrafenispapieren, verzekeringspapieren.
- directrice   Goed zo. Die bergen we op in de kluis. Daar zijn ze het veiligst. Dan zal ik nu uw kamer laten zien.
- Stijlstra   Ik ga niet slapen.
- directrice   Dat begrijp ik. U krijgt een bed en een nachtkastje met een sleutel, dan kunt u het zelf afsluiten. Wij vinden het alleen wel prettig om af en toe even te kijken of alles in orde is.
- Stijlstra   Dat wil ik niet.
- directrice   We doen dat maar één keer per maand. Meneer Stijlstra ik beloof u: we bespreken het nog een keer. Uw vuile was kunt u eenmaal per week inleveren.
- Stijlstra   Ik heb nooit vuile was.
- directrice   Heel goed. Dit is de conversatiezaal. Hier staat de kleuren-televisie waar we heel trots op zijn. Het enige is dat wij zelf de knoppen bedienen.
Deze stoel is onlangs vrij gekomen, dat is nu uw stoel.
- Stijlstra   Wat had die persoon?
- directrice   Niks bijzonders. Ik wens u een hele prettige tijd bij ons meneer Stijlstra. *(Ze laat hem achter.)*

Stijlstra

Als hij maar geen vallende ziekte had. (*Meneer Stijlstra gaat zitten.*)

(In de conversatiezaal zit ook al een vrouw. Haar vriendin komt binnen.)

- Bep Hé, ik loop je overal te zoeken. Zit je hièr?
 Hallo hallo wie stinkt daar zo? Het mannetje van de radio.
 Wat wordt jij mager. Weet je waar jij op lijkt?
 Op een mus. Mussie Piepiepiep.
(Meneer Stijlstra staat op om zich voor stellen.)
 Ik kom straks wel bij jou. Mond dicht. Hé mus, een nieuwe.
(Ze gaat zitten.) Heb jij je lachie verloren? Mus, het staat je niet
 als je zo chagrijnig bent.
 Vertel het me maar, wat is er aan de hand. Ben je boos op me?
 Op mij? Om wat ik gisteren gezegd heb? Dat je je man hebt
 doodgepest? Dat meende ik toch niet. Ik ben gewoon spontaan!
 Nou meid, ik maak het weer goed met je. Wil je mijn ketting
 hebben? Die met die parels? Dan kan niemand zien dat je hier
 zo'n krop hebt zitten.
 Geef me een hand. Kijk eens wat een prachtige dag.
- mevr. Van Draden Ik moet eens gaan. Ik heb een afspraak met de tuinman.
- Bep Nee.
- mevr. Van Draden Ik denk dat hij al op me staat te wachten. Op hetzelfde plekje als
 gisteren.
- Bep De tuinman is met mij vriendin. Dat weet je heel goed.
- mevr. Van Draden We gaan vandaag naar de kassen heeft hij gezegd, omdat het
 daar zo lekker warm is. Hij laat me alles zien, de rozen, de
 margrietten, de azalea's, de boterbloemen... Hij houdt zijn arm
 stevig om me heen. Vandaag blijven we lang weg.
- Bep Je zit te liegen.
- mevr. Van Draden Misschien wil jij straks zeggen dat ik niet thuis ben voor de lunch,
 dan hoeven ze niet allemaal te wachten. We gaan wandelen in
 het park.
 De kinderen spelen in het gras, we gaan op de bank zitten bij de
 vijver. Hij heeft chocola en koekjes meegenomen en stopt het in
 mijn mond. Wat we zelf niet op kunnen geven we aan de
 eendjes.
- Bep Je durft me niet aan te kijken hè.
- mevr. Van Draden Kwaak kwaak kwaak. Heb je het niet koud, vraagt hij en legt zijn
 sjaal om mijn schouders. ie ruikt zo... manlijk.
 Dan gaan we naar het schuurtje toe, door het struikgewas. Het is
 er zo donker en glad. Hij heeft een zaklantaarn meegenomen.
 Hou mij maar vast, zegt hij. Hij doet de deur open, die piept een

beetje. Hij steekt een olielampje aan en hangt mijn jas op een knaapje.

Wil je wat drinken, vraagt hij. Zullen we op de divan gaan zitten? Dan zeg ik: Vertel nog één keer dat verhaal... En hij vertelt hoe hij met jou moest gaan wandelen in het park omdat je net ziek was geweest. Dat je bent uitgegleden en een vieze bruine vlek op je jrok had. Dat je niet meer naar huis durfde en zo bang was, zo bang...

(Mevrouw van Draden laat zich gaan in een hysterisch gelach. Ze poept in haar broek.)

Wil je alsjeblieft iemand roepen.

Bep

Nee.

mevr. Van Draden

Wil je even op het belletje drukken?

Bep

Nee. Ik heb geen tijd.

(Bep komt bij het weggaan langs meneer Stijlstra.)

Wat heb jij een rare kop zeg. Je zit gewoon te loeren en te gluren stiekeme gluiperd. Het huis wordt maar bevolkt door dit soort lui. Ben jij nieuw? Zou je je niet eens voorstellen?

Stijlstra

U doet me denken aan een bekende zangeres.

Bep

...Ken je kaarten?

Stijlstra

Harten jagen.

Bep

Wij komen elkaar vast nog wel eens tegen.

(Ze wijst op mevrouw Van Draden die ineengedoken op haar stoel zit.) Naar die moet je niet toegaan.

(Ze loopt weg. Aarzelend loopt meneer Stijlstra naar mevrouw Van Draden toe. Hij begint zachtjes te zingen.)

Stijlstra

...En we laten elkaar niet los
en we laten elkaar niet los...

(Ze staat op, ze stellen zich voor en draaien om elkaar heen. Meneer Stijlstra loert naar de zitting van de stoel.)

mevr. Van Draden

Er komt zo wel iemand om dat een beetje op te ruimen. Trekt u het zich niet aan.

Stijlstra

Ik heb ook kinderen gehad.

mevr. Van Draden

Tot ziens maar.

Stijlstra

Tot ziens.

(Meneer Osdorp, meneer van Geffen, meneer Putmans en meneer van Beusekom komen de conversatiezaal binnen.)

- Van Geffen. Goedemorgen meneer Osdorp.
- Putmans Morgen.
- Van Beusekom Mòrgen.
- Van Geffen Raar hè. Van melk krijg ik nou altijd het zuur. Van karnemelk zou je zeggen ja... maar van melk...
- Stijlstra Hé jongens. Gezellig hè. Goedemorgen allemaal.
(Hij groet iedereen behalve meneer Van Beusekom.)
 Ik heb een nieuwe, leuk hè.
 Luister: er is maar één ding dat erger stinkt in de vroege morgen en dat is Van Beusekom.
 Hahahaha.
 Ik ben hier al negen maanden en nog nooit heeft-ie gelachen. Had je niet gedacht hè Van Beusekom.
 Leuk hè jongens.
(Meneer Van Geffen en meneer Putmans lachen mee.)
 Je hoeft de nieuwsberichten niet aan te zetten, daar komt ie: vroeger stond ie me in de weg nu hangt ie me in de weg.
 Hahaha leuk hè.
 Beus, ik weet nog een goeie. Stel je voor. Als het hier zo warm is, de centrale verwarming een tikkeltje te hoog staat en de waterbakjes niet bijgevuld zijn en dan nog veel heter, Beus ...
- Van Geffen Dat bestaat niet.
- Stijlstra ... een grote vlakte met witte huisjes en van die grote bruine padjakkers die vooraan kwamen en achteraan met van die spiesen. Die wilden me steken Beus, oena oena oena.
 Avontuur jongens. Ik doe een stap opzij en ik sta zo met mijn voet in een wieg.
- Van Geffen Moet je dat geloven ook.
- Stijlstra Die lui hebben al hun spullen buiten staan. Hé Beus.
 Ik hou van een lekker stuk. Vlees. Hahahaha.
 Beus is vegetariër.
- Putmans Van Beusekom, kom er nou bij zitten.
- Stijlstra Ik zeg tegen die slager: geef mij eens een lekkere schnitzler, zo'n slappe lap, een schnitzel.
 Zegt die slager: Kom maar even mee naar achteren.
(Hij dringt zich op aan van Beusekom.)
 Sta ik daar met mijn hand in een koe in het pikkedonker.

- Van Beusekom   Weet je waar ik een godsgruwelijke hekel aan heb?
Aan flikkers. (*Van Beusekom loopt weg.*)
- Stijlstra   ... Ik heb zulke pakken post van vrouwen. Weet je wat ze
schrijven?
'Als ik weet dat je komt ga ik al spreid',
'Als ik de bel hoor begin ik al te zweten'.
Zulke pakken heb ik.

(*Meneer Van Geffen staat op.*)
- Stijlstra   Ik help ook wel eens vrouwen met oversteken.
- Putmans   Van Geffen blijf nou zitten. Hij meent het niet zo.
- Stijlstra   Ik heb ook wel eens iemand gewoon in elkaar geslagen.
Aan het mes geregen.
- Putmans   Van Geffen wacht even, ik ga met je mee.

(*Meneer Van Geffen en meneer Put weg. Meneer Osdorp heeft
het gesprek zwijgend gevolgd. Meneer Goudzucht komt binnen
en geeft meneer Osdorp een hand.*)
- Goudzucht   Tot ziens.
- Stijlstra   O, ik heb alle tijd.
- Goudzucht   Wij hebben iets te bespreken.
- Stijlstra   Waar gaat het over?
- Goudzucht   Tot ziens.
- Stijlstra   ... Ik heb een afspraak ook, met de directrice. Ze heeft me nodig
zegt ze..... (*Meneer Stijlstra druipt af.*)

(Meneer Goudzucht helpt meneer Osdorp naar een stoel bij het raam. Hij staat achter hem en ze kijken naar buiten.)

- Goudzucht   Dat geklets hou ik niet uit. We gaan lekker in het zonnetje zitten, Osdorp. Kijk die zon eens schijnen. Altijd in het voorjaar krijg ik dat opwindende gevoel dat ik vroeger had als ik met mijn ouders naar dat kleine dorpje ging aan de voet van het duin. We stapten in Amsterdam op de trein en we zongen de hele weg door:
 Zoek de zon op
 dat is zo fijn
 want een beetje zonnenschijn
 dat moet er zijn ...
 In Alkmaar stapten we over op het stoomtrammetje ...
- Osdorp   Mijn vader hield helemaal niet van treinen. Hij zei dat ze niet bestonden. En wij als jongens hadden wel eens een krant of een tijdschrift waar een foto van een trein in stond en die hielden we hem dan voor en we zeiden: Vader dit is een trein. Dan werd hij vuurrood, stond op, liep naar de deur, draaide zich om en zei: Verraaiers. En dan ging hij naar het schijthuis en veegde zijn reet er mee af.
- Goudzucht   Je reed onder een stralende hemel langs het Noordhollands kanaal. Bij de molen van Koedijk sloeg je af de polder in. Het was alsof een godenhand de weide had volgestrooid met bloemen, vogels in de lucht, de sloten waren vol kroos en eenden ...
- Osdorp   Die poldersloten waren wel vijf meter breed. Dan hadden we van die Brabanders in dienst, dagloners, zwervers. Die deden hun klompen uit, namen een aanloop en sprongen over die sloot heen. En geeneen had er natte voeten. Mannetjesputters.
- Goudzucht   En dan kwam je aan op het kleine stationnetje onder de bomen. En dan stond Roland Holst daar met zijn stokje en als je uitstapte rook je de zeelucht, vermengd met de stoom van het lokomotiefje...
- Osdorp   Er was een wijf onder die Brabanders, een manwijf. Die kon vechten en werken gelijk de kerels.
 Als je die een kwartje gaf dan nam ze met haar blote handen de ratten van de dorsvloer en beet ze de kop af, knauw. Alsof ze een hap brood nam.
- Goudzucht   We wandelden door het duin naar zee. Op een dag zagen we een konijntje hollen en wij rennen, rennen er achter aan.
 Ik weet niet meer hoe het kwam...
- Osdorp   Maar zaterdag was een andere dag. Dan gingen de kinderen in

het bad. Ze werden allemaal bij elkaar gehaald, de kleertjes uitgetrokken en dan werden ze als jonge hondjes in de tobbe geplonsd. En dat spetterde, dat spatte en dat maakte een plezier...

Goudzucht

Maar toen struikelde ik...

Osdorp

Laatst is er zo'n ventje van het dak gevallen.

Goudzucht

Er liep een klein straaltje bloed over mijn kin... en er kwamen grote rode druppel op mijn witte pakje. Ach jochie toch.

Osdorp

De kinderen moeten spelen, ze mogen niet ziek zijn. Kom maar ventje.

(Meneer Osdorp trekt meneer Goudzucht op schoot, en strijkt door zijn haar.)

M'n jochie. Als ze ziek zijn dan moet je ze de hele dag bezig houden. We zetten al je speelgoed rond je bed en als het ene je verveelt dan pakken we het andere.

Je ruikt zelfs ziek. Je vader is er niet, je moeder is er niet, maar ik ben bij je, ik heb alle tijd. Jochie.

En zo doet het herenpaard
en het herenpaard doet zo
en zo doet het damespaard
en het damespaard doet zo
en zo doet het boerenpaard
en het boerenpaard doet zo!

(Het 'boerenpaard' slaat op hol en meneer Goudzucht valt bijna op de grond. Ze horen een vrouwenstem op de gang.)

mevr. Walewska

Nee en nog eens nee. Begrepen?!

Goudzucht

Kom mee Osdorp. Je krijgt dikke benen.... Het is tijd om te dineren.

(Meneer Goudzucht loopt weg. Meneer Osdorp blijft in de conversatiezaal.)

- mevr. Walewska 'Denkt u nog eens na...!' Nee. Ik hoef niet meer na te denken.
En niét tot ziens. Want ik zie u niet meer.
(Mevrouw Walewska komt binnen en gaat aan een tafeltje zitten.)
Dokters.
Niets weten ze. Helemaal niets.
Wat die geleerd hebben op de universiteit. Van ziektes ja weten ze een heleboel. Maar van mensen...
Opereren. Er wordt niets geopereerd.
Ik weet wat het betekent als je gaat liggen. Ik heb er zoveel gezien.
Overeind moet je blijven als je overleven wil. Dit is mijn lichaam. Mijn hele leven heb ik daar in doorgebracht en ik beslis wat er mee gebeurt. Dat is mijn recht. Ik laat me niet vergiftigen.
Geen pillen, geen injecties, geen foto's. Niets.
Opereren, wat denken ze wel.
Later als ik dood ben dan mogen ze me hebben. Dan ga ik naar het Anatomisch Laboratorium en kunnen de studenten er nog van leren. Dan komt mijn lichaam ter beschikking van de wetenschap. Dan mogen ze alles van me hebben, mijn nieren, de vliezen van mijn ogen...
Maar nu niet, want ik zit er nog in!
Waar bemoeien ze zich mee. Ik bemoei me toch ook niet met hun. Ik klaag nooit, ik zit niet te zeuren over vroeger...
Koffers vol met foto's heb ik en nog nooit heb ik er een mens mee lastig gevallen.
- (Meneer van Beusekom komt ook van de dokter.)*
- Van Beusekom Een flapdrol. Dokter Korteweg was een goede dokter. Dit is een flapdrol. Ik zeg nog tegen hem dat er foto's gemaakt moeten worden dan kan hij het toch zelf zien. Weet je wat hij zegt? Een beetje flink zijn Van Beusekom. Tegen mij! Een flapdrol. Ik heb de ergste pijnen gehad en nooit een kik gegeven. Ik heb bijvoorbeeld nierstenen gehad. Een van de ergste pijnen. Dat is wetenschappelijk bewezen. Ik lag in het ziekenhuis en de mensen om me heen werden stil omdat ze wisten dat ik leed.
- mevr. Walewska Ik heb wel eens een kind gekregen.
- Van Beusekom Dat is iets anders. Dat is natuurlijk, dat is glad.
- mevr. Walewska Dat was een heel groot kind meneer van Beusekom.
Het was een stuitbevalling.
- Van Beusekom Een steen is onnatuurlijk. Dat is een kristal met hele fijne scherpe puntjes en die moeten door een heel gevoelig kanaaltje.
- mevr. Walewska Het was in een barak in de tropen meneer Van Beusekom.
- Van Beusekom De omstandigheden doen er toch niet toe mens!

- mevr. Walewska Er was geen dokter, niemand.
De slangen en de scorpioenen kropen er rond. En de angst dat het kind iets overkomt.
- Van Beusekom Daarna kijken ze met zo'n buis door je gemacht. Iedereen gaat altijd meteen plat. Geeft niks zei ik, steek hem er maar in.
- mevr. Walewska Houdt uw mond! Zo is het wel genoeg.
(Mevrouw van Draden is ook op het spreekuur geweest.)
- mevr. Van Draden Wat is dat een aardige man. U bent zo flink, zei hij. Nog nooit heb ik iemand ontmoet die zoveel ellende en verdriet heeft meegemaakt en die zich zo dapper door het leven heeft geslagen.
Het lijkt wel of hij door me heen kijkt, zo intelligent. Als ze dat nou eens wat vaker zouden zeggen, dokter, dan zou het leven heel anders zijn. Hier hoor je zoiets in elk geval nooit en ik heb het toch echt heel moeilijk gehad.
(Meneer Stijlstra komt binnen met bordjes met boterhammen.)
Toen is hij ook meegegaan naar mijn kamer. Ja dokter, al die kleertjes heb ik zelf gemaakt. Voor mijn kleinkinderen. Hij keek me met zoveel bewondering aan.
- Van Beusekom Omdat hij niet wist wat hij zeggen moest.
- Stijlstra Ik heb hem een receptje voor uitenásie gevraagd. Ik heb het niet gekregen. Voor u nog geen uitenasie. U krijgt nog een paar keer van die kleine blauwe pilletjes. Die heb ik al dubbel.
Misschien kan ik ze ruilen met iemand die ook dubbele heeft.
(Meneer Stijlstra gaat weg. Meneer van Geffen komt stralend binnen.)
- Van Geffen Alles. Ik mag alles weer eten. Ik kom net van de dokter af. Hij zegt: Meneer van Geffen, gaat u eens rustig zitten, ik heb een prettige mededeling voor u. Vanaf vandaag kunt u weer alles tot u nemen. Twintig jaar heb ik toch op dieet gestaan mevrouw Van Draden, dat weet u toch.
Alles hebben ze op me uitgeprobeerd: geen, hoe heet dat... geen eiwitten, dan weer vier maanden geen koledraden, dan alles weer gekookt, niks gebradens..., zonder vet.
- mevr. Walewska Louis, je hoeft toch niet alles te geloven wat ze zeggen.
- Van Geffen Nee, hij heeft gelijk. Hij zei ook: Meneer van Geffen die operatie vergeten we. Ik hoef niet meer geopereerd te worden en die pijnen gaan ook vanzelf weg. Medicijnen hoef ik ook niet meer te nemen. Alleen die ene nog, die witte met dat spleetje in het midden. Die andere kunt u gerust van me hebben mevrouw

Walewska, ik heb nog een heel buisje staan.
 Voor mij is het Kerstmis vandaag. Van Geffen ligt weer in de wieg.
 Ik begin van voren af aan. Ik hoef ook niet meer aan de dieettafel
 te zitten. Dat waren chagrijnen, verschrikkelijk.
 Ze zaten gewoon te vechten om één plakske worst.

- mevr. Van Draden Ga maar zitten.
- Van Geffen Ik mag alles weer eten. Noem maar wat op.
- Van Beusekom Bloedworst.
- Van Geffen Bloedworst. Mag ik rustig eten. Noem maar iets mevrouw Walewska.
- mevr. Walewska Mangistan.
- Van Geffen Wat?
- mevr. Walewska Mangistan.
- Van Geffen O ja. Borden vol mangistan, zoveel als ik maar wil. De
 hoofdzuster zei ook: als u trekt hebt in een borreltje gaat u maar
 naar de centrale ijskast. Kunt u het zelf nemen.
(De anderen fluisteren, geven elkaar tekens.)
 Gezellig zo met z'n allen.
(Zwijgend wordt er verder gegeten.)
 Voor mij is het Kerstmis en Pinksteren tegelijk.

(Mevrouw Walewska staat op.)
- mevr. Walewska Louis, ik zag je lopen met zo'n scheepje in een fles. Interesseer jij
 je voor scheepsbouw?
- Van Geffen Schepen! Ja dat vind ik mooi.
- mevr. Walewska Ik heb in mijn kamer nog een boek met oude gravures. Er staan
 dwarsdoorsneden in van Vikingschepen.
- Van Geffen Dat hebben ze van mij ook gemaakt, een dwarsdoorsnede.
- mevr. Walewska Als je wilt mag je het hebben. Kom het maar eens halen. Je weet
 waar mijn kamer is? *(Ze gaat weg.)*
- Van Geffen *(Tegen Van Beusekom)* Ik heb een boek gekregen!

(Mevrouw Van Draden komt naar Van Geffen toe.)
- mevr. Van Draden Het beste maar. Kom nog eens langs. *(Ze gaat ook weg.)*

(Meneer Osdorp staat op en schudt meneer Van Geffen zwijgend de hand en gaat weg.)

- Van Geffen   Hij geeft mij een hand. Midden op de dag!
(Van Beusekom kauwt achteroverleunend op zijn brood.)
Meloen. Dat heb ik nou nog nooit gegeten. Is dat lekker?
- Van Beusekom   Laf.
- Van Geffen   En augurken?
- Van Beusekom   Bitter.
- Van Geffen   Dan neem ik dat niet. Mijn hele leven heb ik gebeden. Ik heb het altijd geweten, er is hoop. Ik ben blij dat onze lieve heer me niet in de steek heeft gelaten. Eind goed al goed.....
Gezellig zo.
- Van Beusekom   Ik heb het op..... Ik ga er eens vandoor. Ik heb een afspraak.
- Van Geffen   Gezellig zo met mekaar.
- Van Beusekom   Ik moet gaan. *(Hij staat op.)* Tot ziens. Het beste nog maar.

(Bep plakt met spuug een krul op haar voorhoofd en komt naar Van Beusekom toe.)

Bep Sta je op mij te wachten?

Van Beusekom We hebben toch een afspraak?

Bep Sta je allang op die kouwe gang? *(Ze omhelst van Beusekom.)*
Even lekker warm tegen elkaar aan zo. Even wrijven.

Van Beusekom Laten we liever naar buiten gaan.

Bep Geef mij maar een arm. Wat is het heerlijk buiten. Ruik eens wat een kille lucht, zo knapperig. Wat een kou, heerlijk. Zie je die bomen wat mooi?

Van Beusekom Zullen we hier dan maar?

Bep Al dat zilver op die bomen. Weet je wat dat is? Dat zijn katjes. Die zijn zo zacht, die kán je niet kapot krijgen ook al zou je het willen.

Van Beusekom Ja. Zullen we hier?

Bep Nee daar ligt een modderplas. We gaan samen lekker zoeken. Kijk eens, hier zijn allemaal blaadjes, bruin en geel en rood

Van Beusekom Je wil toch wel?

(Ze kijken elkaar aan.)

Bep Als we het samen doen.

(Ze beginnen hun kleren los te maken. Bep houdt opeens op.)

Van Beusekom Wat is er. Is er iemand?

Bep Kun je eerst iets aardigs zeggen?

Van Beusekom ...Meissie. *(Bep gaat verder.)* Daar gaan we dan.

Bep Samen.

(Ze gaan gehurkt op de grond zitten en houden elkaar in evenwicht.)

Van Beusekom Tegelijk.

Bep Leun maar op mij.

Van Beusekom Mijn Achillespees is te kort.

Bep En rustig. Samen. Samen. En tegenhouden, dat het langer duurt. Zit je ook goed zo?

Van Beusekom Laat maar komen. Toe maar.

Bep Tegelijk.

Van Beusekom Het komt er al aan.

Bep Bij mij ook.

Van Beusekom Laat maar komen meissie.

Bep Tegendrukken.

Van Beusekom Doorgaan.

Bep Tegendrukken

Van Beusekom Doorgaan. Laat maar komen.

Samen Jaaa....

(Ze bekijken elkaars poep.)

Bep Wat heb jij een lekkere harde zeg. Zo stevig. Dat heb ik nou in jaren niet meer gehad, bij mij is het allemaal spetter. Wacht even dan pak ik een blaadje.

Van Beusekom Als je mij alleen maar even ophelpt.

Bep Even afvegen. Ik kom zo bij jou.

Van Beusekom Het zit aan je vinger

Bep Ik zie een heel mooi blaadje om je af te vegeen.

Van Beusekom Je hoeft mij niet af te vegeen.

Bep Jawel.

Van Beusekom Het hoeft niet: ik knijp het af.

Bep Kijk eens wat een lekker blaadje. *(Ze loopt om hem heen en kijkt.)* Jij bent helemaal schoon daar!

Van Beusekom Zei ik toch. Als je me nou niet helpt val ik nog in mijn eigen stront.

(Ze helpt hem overeind. Ze staan tegenover elkaar.)

Bep   Het is helemaal rood van jou.

Van Beusekom   Van de bietjes.

Bep   Bij mij is het al helemaal weggezakt.

Van Beusekom   Je moet eens naar de dokter. Ga je mee?

(Ze blijft staan.)

Bep   Kun je nog even iets aardigs zeggen?

Van Beusekom   .....Mijn meissie.

(Meneer Van Geffen zit helemaal alleen in de conversatiezaal. Hij begint zachtjes te neuriën, steeds luider, tot hij uit volle borst het slavenkoor van Verdi zingt;)

Van Geffen

Vapenceros ...

Kent u dat lied mevrouw Walewska? Vapenceros.

Dat was altijd op de Belgische radio, zondagsmiddags. Belcanto. Grif om twee uur. Daar kon je de klok op gelijk zetten. Ik weet het nog heel goed. Ons vader lag altijd op de bank met de krant over z'n kop henen en de kinderen zaten er omheen mee te luisteren. Het was hartstikke stil. En toch was het gezellig, raar hè.

Ons vader had ook uitgelegd wat dat betekende, Vapenceros. Dat waren de slaven. Die hadden vastgezet en die werden weer vrijgelaten. Die hadden als het ware twintig jaren op dieet gestaan en ineens mochten ze alles weer eten. Ze trokken door de woestijn en je kon gewoon horen dat ze weer vrij waren.

Vapenceros...

(Hij zingt uitbundig, verslikt zich in zijn brood.)

Kom er even gezellig bij zitten mevrouw Walewska. Dat is allemaal niks gedaan zo alleen aan tafel. Zo ja.

(Hij zit nu tegenover een lege stoel.)

Bij ons thuis waren we met z'n tienen, soms wel met z'n twintigen als de verloofdes over de vloer waren. Ons vader zei dan altijd: blijft maar eten. Dan pakte hij de bal gehakt, deed er een stuk brood bij en dan werd het zo een grote bal. Zo ging dat.

....

Ja dat was altijd gezellig aan tafel. We hadden van die jonge eendjes. Als we gegeten hadden pakte ons vader één van die beestjes op en liet ze over de tafel lopen, met de pootjes door de sauskom heen. moeder zat dan met een groot wit schort aan het eind van de tafel en die zag je kijken, met haar ene oog zo van: dat geeft vlekken dat geeft vlekken en met het andere: het is toch gezellig.

...

Dat is nou gek. Ik heb u altijd willen zeggen dat u van die mooie zwarte ogen hebt, zo echt zwart. Zo. Nu heb ik het gezegd ook. Ik heb vroeger ook eens iemand gekend met van die zwarte ogen. Dat is nooit iets geworden, nee.

Bij ons zijn ze allemaal het huis uitgegaan, allemaal getrouwd. Ik was alleen overgebleven.

Dat geeft niks hoor. Ik kon heel goed tegen alleen zijn. Ik heb me nooit verveeld. Nooit.

Ik was lid van wel vier verenigingen als het er geen vijf waren.

En puzzelen ook. Ik had een puzzel van anderhalve vierkante meter, die paste niet op de tafel. Allemaal bomen. Kunt u nagaan hoe moeilijk of dat was. In vier uur tijd had ik hem liggen.

Kinderen kwamen ook altijd naar mij toe, ik had altijd snoepkes voor ze. Als ze naar boven kwamen dan hoorde ik het al: dat is een pepermuntje, dat is een dropje. Ik weet het nog heel goed.

Op een dag hadden die kinders een kuil gegraven mevrouw Walewska. Twee meter diep, tot aan het gele zand. Het water kwam al omhoog.

Ik zit boven en ineens is het zo stil, zo raar stil. Ik ben naar beneden gegaan en toen moest ik het wel zien: de zijkant was helemaal ingevallen.

Die kinders zaten onder het zand. Ik heb nog geprobeerd ze uit te graven.

Ze hadden natuurlijk willen roepen maar hun mond zat vol zand.....

(Hij blijft stilletjes zitten. Hij huilt achter zijn brilletje.)

*(Meneer Goudzucht is binnengekomen en stapelt de bordjes op.
Meneer Stijlstra komt zachtjes achter hem staan en zingt:)*

meneer Stijlstra   Zoek de zon op dat is zo fijn...

meneer Goudzucht   ....want een beetje zonneschijn dat moet er zijn...

meneer Stijlstra   Al is mijn achterband wat zacht
het geeft niet lieve pop...

meneer Goudzucht   ....spring maar achterop, spring maar achterop
spring maar achterop...

meneer Stijlstra   Tonia...
Tonia driemaal in de rondte hopsasa.

(Ze stralen in elkaars aanwezigheid en vullen elkaar aan.)

Met z'n tweeën is het beter dan alleen...
....want alleen is het zo eenzaam om je heen...
Kijk eens naar de poppetjes in mijn ogen...
....kijk eens naar het kuiltje in m'n kin

(Ze komen heel dicht bij elkaar.)

O wat ben je mooi...
....o wat ben je mooi...
....zo mooi heb ik in jaren niet gezien...
....zo mooi...

*(Gefascineerd brengen ze hun lippen tegen elkaar.
Meneer Putmans komt binnen. Betraapt zetten meneer Stijlstra en
meneer Goudzucht luid in:)*

Jingle bells
jingle bells
jingle all the way...

(Meneer Stijlstra gaat weg.)

(De conversatiezaal loopt vol. Meneer van Geffen en meneer Putmans gaan zitten.

Meneer van Beusekom neemt als altijd een stoel ergens alleen. Meneer Goudzucht begint druk te praten en gaat ook zitten.)

- Goudzucht Er kwam bij ons eens een jochie van de loodgieter aan de deur en die presenteerde de rekening: Lek gezocht maar niet gevonden. Vijfentwintig piek.
- Putmans Heb je het tegen mij? Ik weet best wat je bedoelt, ik ken jullie soort. Neerkijken op werkende mensen, op mensen die hun handen gebruiken. Mijn hele leven heb ik mijn handen gebruikt, alles heb ik kunnen maken. Ze wisten me altijd te vinden. Gouden handen hen jij Putje zeiden ze altijd. Met alle materialen kon ik werken ,et hout en met ijzer... Toen ik hier ben gekomen ben ik niet op mijn reet gaan zitten zoals jullie. Ik ben wat gaan doen. Moet je kijken hoe jullie daar zitten. Toen ik hier kwam zaten jullie al net zo. Twee parkieten op een stokje.
- Van Beusekom Van hier uit zijn het er drie.
- Putmans Ik zei tegen de directrice: als er iets te doen is, zeg het maar. Ze zei: 'Meneer Putmans, daar is de werkplaats'. Als je me zoekt kun je me daar vinden.
- Van Beusekom Ik zoek je niet.
- Putmans Ik heb een crucifix gemaakt van achtduizendzevenhonderdtweeënveertig lucifertjes. Zo groot. Vakwerk Putje, zeiden ze. Weet je waar ik het veertien dagen lager terugvond? In de vuilnisbak.
- Van Beusekom Nogal wiedes. Wat heb je nou ook aan een crucifix. Je moet iets maken waar je wat aan hebt, een doosje of zoiets. Voor postzegels.
- Putmans Weet je wat ik voor jou zal maken? Een grote doos. Eentje waar je precies inpast.
(Een meisje komt binnen.)
- Annemarie Is dit de conversatiezaal? Mag ik binnenkomen? Ik ben Annemarie. Van de MAVO hierachter.

(Gretig wordt ze ingehaald.)

Zo goedemiddag. Kom binnen.
- Annemarie Wij zijn bezig met een project.

- Putmans Een project?
- Annemarie Een soort onderzoek over... oude bejaarden... ouden van dagen.
- Putmans Dan ben je hier precies aan het goede adres.
(Meneer Goudzucht gaat staan.)
- Goudzucht Meisje, misschien is dit iets voor je project: Ik heb zoveel herinneringen als bladeren ritselen aan de bomen als rieten ruisen langs de stromen als vogels het azuur ...
- Van Geffen Hij is het vergeten.
- Goudzucht Ik ben het helemaal niet vergeten. Ik weet het niet meer.
- Annemarie Onze directeur heeft de directrice van hier gebeld...
- Van Beusekom Zo, kennen die mekaar.
- Annemarie ...en toen had ze gezegd dat ik maar moest praten met degene die het minste bezoek krijgt. Ik heb de naam ergens opgeschreven...
(Ze bladert in haar schriftje. Allemaal schuiven ze naar het puntje van hun stoel.)
- Putmans Ik ken jou. Jij komt 's morgens toch langs op zo'n hoge zwarte fiets? Zie je wel, ik ken jou.
- Van Beusekom Zeg maar ja.
- Annemarie Hier heb ik het: meneer Van Beusekoms.
- Van Beusekom Dat ben ik. Zonder -s. Kom.
- Annemarie Mag ik gaan zitten?
- Van Beusekom Natuurlijk. Dus jij komt bij mij op bezoek.
- Annemarie Voor het project.
- Van Geffen Van Geffen, staat dat er ook bij?
- Van Beusekom Nee.
- Annemarie Zal ik straks ook even bij u komen?
- Van Geffen *(Tevreden gaat hij weer bij Goudzucht zitten.)* Ze komt strakjes even bij mij.

- Putmans   Annemarie, fietst dat nou gemakkelijk zo'n strakke broek?
- Van Beusekom   Daar kan zij toch niks aan doen, dat is mode.
- Annemarie   Ik heb een cadeautje voor u meegebracht.
- (Meneer Van Beusekom maakt het pakje open. Er zit een stropdas in.)*
- Van Beusekom   Ik heb last van mijn strot, dat verdraag ik niet. Misschien kan je het ruilen voor sigaretten. Je kan het afgeven bij de portier, zeg er dan bij: voor Van Beusekom.
- Putmans   Jij hebt een goed figuur. Mag ik jou een raad geven?
's Morgens vroeg als je wakker wordt moet je, voordat je gaat eten, buiten in de kou je borsten wassen met water. Dan blijven ze sterk en gezond.
- Van Beusekom   Die schrikken zich stijf.
- Putmans   Dat is nog een recept van mijn moeder zaliger, man!
- (Annemarie zit klaar met potlood en papier.)*
- Annemarie   Mijn eerste vraag is: hoe lang bent u hier al?
- Van Beusekom   Vier jaar vijf maanden en drie weken.
- Putmans   Annemarie, is dat je eigen kleur haar?
- Annemarie   Er zit henna doorheen... Dat is een plantje.
- Van Geffen   Ze heeft een plantje in d'r haar.
- Putmans   Haar is het sieraad van de vrouw.
- Annemarie   Vraag twee: hebt u veel contact met de andere bewoners?
- Van Beusekom   Met sommige wel, met anderen niet. Dat ligt aan die andere persoon.
- Annemarie   Mijn derde vraag is: waarom bent u hier.
- Van Beusekom   ....Dat is toch geen vraag.
- Putmans   Geef dat meisje nou antwoord, ze heeft het nodig voor d'r opstel.
- Van Beusekom   Doe jij het dan als je het zo goed weet. Hij doet het verder. Dit is toch geen gesprek.

- (Hij loopt weg naar de andere tafel.)*
- Annemarie   Mag ik u dan wat vragen stellen?
- Putmans   Best.
- (Meneer Putmans komt bij haar zitten.)*
- Annemarie   Hoe heet u?
- Putmans   Putmans.
- Annemarie   Hoe lang bent u hier?
- Van Beusekom   *(Vanaf een afstand:)* Heel lang. Hij was hier al vóór mij.
- Annemarie   Hoe is het contact met de buitenwereld?
- Putmans   ....
- Van Beusekom   Nou?
- Putmans   Waarom wil je dat allemaal weten?
- Annemarie   Voor school. Als het goed wordt komt het misschien in de schoolkrant.
- Putmans   Wat moet je daarmee in de schoolkrant. Mijn lieve kind ik zal jou eens wat vertellen. Schrijf op. Mijn eigen dochter, ze was mijn lieveling, heb ik al meer dan een jaar niet gezien. Veertien dagen geleden ben ik hier weggelopen. Ik hield het niet meer uit. Ik heb de bus genomen en ben gewoon naar huis gegaan. Op de hoek van de straat staat mijn kleinzoon. Ik blijf staan, hij ziet me, hij komt naar me toe. Weet je wat hij vroeg? 'Zoekt u iets meneer?'
- Schrijf maar op. Zet dat maar in de schoolkrant.
In de echte krant moeten ze het zetten. Op de voorpagina.
Voor de televisie moeten ze het brengen hoe ze mij hier in de steek hebben gelaten!
- Van Beusekom   Nou is ze helemaal in de war.
- (Annemarie pakt haar spulletjes bij elkaar. Ze wil weggaan.)*
- Van Geffen   Annemarie... Je zou toch nog effekes bij me komen zitten? Ik pak even een stoel voor je.... Zo. Góh. Nou... Ik heb niks te klagen.

Annemarie Mooi uitzicht hebt u hier.

Van Geffen Ja. Nieuwbouw. Koopwoningen, allemaal jonge gezinnen.

Annemarie Wat doet u hier zo de hele dag? Kaarten?

Van Geffen O ja... kaarten...

Annemarie Biljarten?

Van Geffen Biljarten? Ja... ook.

Annemarie Lezen?

Van Geffen Lezen. Ja een beetje. Het geeft zo'n rommel hè. Maar het mag wel. Alles wat ge maar wilt zeggen ze. Het is vrije keuze.

Annemarie O dat was ik bijna vergeten: ik moet nog een titel hebben. Wat voor raad zou u als oudere aan een jongere geven.

Van Geffen Een raad? Er wil me zo gauw niks te binnen schieten.
(*Meneer Van Geffen zoekt hulp bij meneer Van Beusekom.*)
Een raad.

Van Beusekom Een raad?

Van Geffen ....Het leven...

Van Beusekom Het leven...

Van Geffen Het leven. Punt.

Van Beusekom Het leven... verder.

Van Geffen Het leven geeft. Punt.

Van Beusekom Het leven geeft... wat?

Van Geffen Het leven geeft de mogelijkheid.

Van Beusekom Het leven geeft de mogelijkheid óm...
(*Meneer Van Beusekom geeft meneer Goudzucht een duw. Hij schrikt wakker.*) Een raad. Ze vraagt een raad.
Het leven geeft de mogelijkheid om... en dan.

Goudzucht Ik liep op een landweg en ik dacht waar gaat deze naar toe. Plotseling komt er een mol uit de grond en ik zei: mol doe me een lol en zeg me waar deze weg naar toe leidt. Ik ben blind samen met de andere blinden, zei hij en dook de grond weer in. Ik begon sneller te lopen.

Toen schoot er een haas voor mijn voeten langs. Ik riep: haasje haasje zeg me waar deze weg naar toe leidt. Geen tijd geen tijd hoezeer het mij ook spijt, en weg was hij weer.

En ik begon me haast te haasten.

Toen daalde er een ekster op de weg neer en ik zei: Ekster ekster, kun je me zeggen waar deze weg naar toe leidt? Ieder voor zich en God voor ons allen kraste de ekster en verdween in de lucht.

(Annemarie mompelt iets over gymnastiekles en haast zich weg.)

Ik begon te rennen tot ik kwam bij een groot zwart gat. In het gat zat een rat. Ik zei: rat alsjeblieft zeg me waar deze weg naar toe leidt. U bent aan het einde van de weg meneer. U bent weer begin. Als u wat rustiger had gelopen en wat meer om u heen had gekeken had u langer van de weg kunnen genieten.

(Allemaal staan ze op en gaan weg.)

(Bep richt zich direct tot het publiek.)

Bep

O wat heb ik het warm. Wat is het hier heet jongens.
Mijn kop klapt zowat uit elkaar. Hebt u het nou niet heet?
Ik drijf, u mag het rustig weten. Van onder tot boven.
Maar ja, ik heb koorts. Tweeënveertig graden, dat is niet mis.
Maar daar wil ik het niet over hebben, ik heb zoveel gehad in mijn leven.

Hier heb ik wel eens een knobbel gehad. Toen zijn ze met een soort pistool gekomen. Hebben ze het weggeschoten.
Komp het hiér weer terug. Daar gaan we dus niet over praten, u begrijpt wel wat ik bedoel, dat is allemaal ellende, niet.
Ik ben ziek. Ze zijn aan m'n bed komen staan. Met z'n vieren zijn ze komen rukken. Meid kom er nou uit! Omdat ze me vanavond nodig hebben, ze willen lachen. Kijk, ik zal het uitleggen.
We hebben hier straks zo'n bonte avond, iedereen doet iets. Zij zijn wel leuk, maar om mij moeten ze lachen. Ze blijven er bijkans in. Echt waar.

Ik schijn iets te hebben. Ik heb iets. Ik heb hèt. Zal ik u effe een indruk geven? Ik vind het zo jammer als u het zou missen vanavond omdat ik ziek ben. Kijk.

Ik kom het toneel op en dan beginnen ze al te lachen. Ik doe net of ik niks merk. Ik ga zitten. Achter een tafeltje.

Ik voel de spanning in de zaal stijgen en ineens zeg ik dit: Goedenavond dames en heren, hier zijn de nieuwsberichten. Dat verwacht je niet. Snappie? Ssst.

Dan zeg ik dit.

De Sinaiï.

Hedenmorgen zijn in de Sinaiwoestijn twee tanks op elkaar geklapt. Bonk.

Kijk, dat kèn dus niet. In de woestijn zijn helemaal geen tanks, plus er is zoveel ruimte dat je niet op elkaar kèn botsen.

Snappie?

Kunt u mij daarachter wel verstaan? U mag het best laten merken.

Zij lachen zich rot.

Soms slaat de angst me om het hart, het houdt een zeker risico in als je leuk bent.

Ik zag er eens één zo van z'n stoel vallen. Met een ambulance zijn ze hem op komen halen. Weg.

Ik ben gewoon doorgedaan.

Italië.

Hedenmorgen is een groep toeristen bij de beklimming van de vulkaan de Vesuvius door een lavastroom overvallen.

Kijk dat ken dus wèl.

Maar zij lachen omdat ze denken: hadden ze maar niet op vakantie moeten gaan.

Snappie?

Voel je?

Omdat zij dus nooit op vakantie kunnen gaan.

Hebben ze leedvermaak.
Dat is humor. Geef het maar toe.
Ik persoonlijk lach me rot als iemand van de trap afvalt.
Eerlijk.
Wat is er nou gezonder dan een lach. Het is de beste dokter zeg ik altijd maar.
Dan zeg ik deze. Die vind ik leuk.
De EEG.
Hedenmorgen is minister Van der Stoel tijdens de zitting van de Europese ministerraad van zijn stoel gevallen.
Dat is toch éinig niet.
Ik vind het nu zo jammer dat ze dat niet in het nieuws brengen.
Daarom breng ik het.
Plus het heeft een diepere betekenis.
Kijk.
Hij zit dus in een zitting van de ministerraad. Plus hij zit op de zitting van z'n stoel.
Hij heet Van der Stoel en valt dan van z'n stoel.
Snappie?
Dat heb te maken met taal.
(*Ze staat op.*)
Maar waar het mij om gaat is dat u kunt lachen.
Ik ga weer in bed.
Ken u mij nou allemaal effe beterschap wensen?...
effe zeggen: ga jij maar lekker slapen?
Daaaag.

(Een man van in de veertig komt naar Osdorp toe die in zichzelf gekeerd op een stoel zit)

- zoon   Dag vader.
...
Vader... vader.
- (Meneer Osdorp kijkt op.)*
- zoon   Dat had je niet verwacht hè? Je ziet er goed uit. Zullen we in de zoon gaan zitten, bij het raam?
...
Zie je wel dat het hier zo kwaad niet is?
- Osdorp   Welnee.
- zoon   Je kijkt er van op hè...
- Osdorp   Zeker.
- zoon   ...dat ik op een gewone werkdag even kom. Het moet er maar eens van komen dacht ik.
- Osdorp   Jaa.
- zoon   Zullen we hier gaan zitten? Hilde past op de zaak dus het kan net een uurtje.
- Osdorp   Kijk eens aan.
- zoon   Weet je dat er geen dag voorbij gaat of Jantje vraagt naar zijn opa? Geef opa een zoen zei hij.
- Osdorp   Kijk eens aan. Het is de angst.
- zoon   Ik heb groot nieuws vader. Herinner je je dat je altijd zei dat we de achterkamer er bij moesten trekken?
- Osdorp   Toktoktoktoktok.
- zoon   ...Dat hebben we gedaan.
- Osdorp   Daar is die kip weer. Vroeger hadden we veel kippen. Deze hier loopt me nog steeds achterna. Van een hond zou je dat verwachten, maar van een kip...
- zoon   Vader, we hebben het achterkamertje erbij getrokken. Het ziet er goed uit, je moet eens komen kijken. Wat dat betreft gaat alles prima.

- Osdorp Met mij ook.
- zoon Het zijn moeilijke tijden vader.
- Osdorp Zeker.
- zoon Maar dat hoef ik jou niet te vertellen, jij kijkt toch ook naar de televisie. Ik heb een paar problemen vader.
- Osdorp Wie niet.
- zoon Ik heb wat schulden gemaakt. De verbouwing is wat duurder uitgevallen en ik dacht weet je wat, ik ga eens met vader praten. Wat ik u eigenlijk wilde vragen vader, dat geld, die tienduizend gulden, dat staat daar maar op de bank. Ik heb het er met Henk al over gehad, ik wilde je vragen of je me niet wat van dat geld zou kunnen lenen. Dan ben ik uit de zorgen.
- (Meneer Osdorp kijkt hem voor het eerst aan)*
- Osdorp Wie ben jij eigenlijk? Nou moet u eens goed naar mij luisteren. Ik zou liever willen dat u wegging. U hebt kennelijk veel te vertellen maar het interesseert me niet. Het gaat me het ene oor in en het andere weer uit. Ik heb belangrijker dingen aan mijn hoofd. Maar ik zie wel, ook al zou ik u vragen uw mond te houden dan zou u het toch niet doen.
U bent dom, u praat gewoon door.
Als u nog één woord zegt dan slá ik u de kamer uit.
Begrepen?
Nou denkt u misschien dat is een oude man, die doet dat niet ...ik doe het wel. Nog één woord en ik sla. Gaat uw gang.
- zoon ...Vader...
- (Meneer Osdorp slaat met grote kracht op hem in. De zoon doet pogingen hem tot rust brengen maar kan tenslotte niet anders dan weggaan.)*
- Osdorp God
u geeft ons kinderen zo klein en zacht wat maakt ze zo groot en zo hard.
(Hij bemerkt het publiek. Verbijsterd kijkt hij van de een naar de ander maar blijft rustig.)
Ik ben bang. Niet voor jullie, jullie interesseren me niet.
Ik heb de laatste tijd veel waar ik niks mee kan beginnen, maar zoveel als nu...
Ik ben bang want ik weet niet hoe. De tijd is gekomen om mij aan God over te geven, maar hoe...
Ik heb lezen en schrijven geleerd maar dat niet, daar wordt niet over gepraat.

Ook hier niet. Soms ga ik wel eens naar beneden naar de conversatiezaal. Daar zitten dan zo'n man of tien, ik ga er tussen zitten en het enige waar ze het over hebben is de koffie.

Urenlang. De één wil liever koffie met suiker, de ander zonder, die mag geen koffie meer hebben, die had zulke lekkere koffie op zijn werk vroeger enzovoorts.

Uren.

En ik zit ertussen en het zweet staat in mijn handen. Ik denk dat ik gek wordt. En als er dan een stilte valt dan kan ik het niet laten, dan zeg ik plotseling, zomaar zonder dat het ergens mee te maken heeft: Onze dood is zeer nabij. Dan worden ze stil en kijken hulpeloos om zich heen, als schapen.

Dan schiet er snel een zuster toe en zegt: Meneer Osdorp niet zo somber.

Dan zeg ik: Natuurlijk niet. Neem me niet kwalijk. Somber ben ik niet, ik stel alleen een feit vast. Ik heb veel bezoek, veel kinderen en dieren en oude vrienden.

Ik zeg laatst tegen die hoofdzuster: Ik heb gisteren nog een fijn gesprek gehad met meneer Kabel.

Zij zegt: Dat is onmogelijk, meneer Kabel is al twee jaar dood. Ik zeg: Dat hoeft u mij niet te vertellen. Dat weet ik ook wel. Maar hij was hier en ik heb met hem gesproken zoals ik nu tegen u spreek en dat heeft met zijn dood niets te maken.

Later hoor ik haar tegen iemand op de gang zeggen: Hij is ver heen...

Soms zit ik alleen op mijn kamer. Dan is het heel stil, dan zit ik ook heel stil en langzaam voel ik de hand van God ergens diep van binnen. Die hand reikt en ik wil die hand een houvast geven, er iets in leggen zodat God mij als een licht aan en uit kan doen. Dan lukt het bijna... en dan wordt de deur opengegooid en zo'n fris jong meisje roept: thee.

Geen respekt.

Respekt voor mij daar gaat het niet om. Maar geen respekt voor God! Voor wiens aangezicht wij niets dan vliegen zijn.

(Meneer Osdorp zingt voluit in een opwelling:)

Wil mij als een kind geleiden
dat alleen de weg niet vindt.

Neem mijn hand in uwe handen
en geleidt mij als een kind . . .

(Hij ziet plotseling iets voor zich, opent zijn ogen wijd.)

Ach ben jij dat Anton. Dat is de kleinste van allemaal. Die noem ik Anton. Slim ventje ben je. Krijg ik die tekening van jou?

Je houdt hem verkeerd om. Wat?

(Hij buigt zich voorover alsof een kaboutertje iets in zijn oor wil fluisteren. Plotseling schrikt hij, richt zich op en valt dan in zijn volle lengte op de grond.)

(Iedereen snelt toe.)

Stijlstra Hij heeft de verkeerde medicijnen genomen.

Putmans Hij lééft!

(Ze helpen hem overeind. Verbaasd staat meneer Osdorp op.)

(De bonte avond begint. Iedereen zit stralend op een stoel. Meneer Van Geffen loopt rond en maakt korte praatjes met het publiek. Dan zingen ze allemaal)

allen

Kom d'r in
zet je hoed af
kom d'r in
schuif je stoel maar bij
doe maar net
of je thuis bent
en zet al je zorgen opzij.

Van Geffen

Dames en heren goedenavond.
Hartelijk welkom op onze bonte avond. Ik zal het even uitleggen: van onze organisatie uit hebben we het zo gedacht... we kunnen niet allemaal de eerste zijn, we hebben lootjes gemaakt en ik ben als eerste uitgeloot. Ik heb iets gemaakt en dat ga ik nu voor u spelen. Het heet: Overgang.
(Op zijn schippersklavier speelt hij een impressie, een vrolijk muziekje en dan een ernstige, mooie melodie.)
Overgang... Zo van het één in het ander als het ware.

(Meneer Goudzucht is nummer twee.)

Goudzucht

Dames en heren
Ik wil u graag een toneelstuk voorspelen uit mijn na te laten werk. Ik heb vele bladen vol geschreven, het heeft nergens toe geleid. Niets leidt ergens toe in dit leven.
Er zijn in dit huis geen rekwisieten, geen decors of kostuums. Er zijn ook geen toneelspelers om de verschillende rollen in mijn stuk te vervullen. Als ik het hen zou vragen zou dat maar leiden tot amateurisme. Dus heb ik tenslotte mezelf bereid gevonden het hele stuk alleen te spelen. Het heet: Van de oude koning en zijn zoon.
De koning is het regeren moe en spreekt zijn zoon aldus toe:
(Declamatie met uitbeelding.)
Zaai en oogst
werk en zweet
zodat u in het najaar de vruchten eet
vruchten van liefde
vruchten van pijn
het is nog zomer
straks zal het winter zijn.

En de zoon spreekt tot zijn vader aldus:

Vader,
het leven is een rijpe vrucht
die in de herfst met een zucht
van de boom valt en verrot

- en wat blijft over
niets dan spot
koude tranen in de wind
omdat zelfs een koning
het geluk niet vindt.
- Stijlstra   Zelfs een koning niet.
- Goudzucht   En de koningin, die dit op de binnenplaats heeft aangehoord,
komt door de deur aansnellen, tenminste als de decorontwerper
daar een deur ontworpen heeft en zingt:
Luister mijn kind
door onze harten waait de wind
eenzaam vol verlangen
het gouden licht te vangen
luister mijn kind
door onze harten waait de wind
storm of tegentij
het leven glijdt voorbij...
- (Meneer Van Beusekom staat op.)*
- Van Beusekom   Zo is het wel genoeg.
- (Meneer Goudzucht buigt en loopt naar achteren.)*
- Van Beusekom   Dat was dus niks, ga maar zitten.
- (Meneer Van Beusekom neemt het applaus in ontvangst.
Meneer Goudzucht haalt zijn schouders op.)*
- Van Beusekom   Ik doe dus een verdwijntruc
Dit is een glas
dit is een zakdoek
en dit is een cent.
Die cent zal ik dus laten verdwijnen.
Ik had net zo goed een kwartje of een gulden kunnen nemen, dat
doet er niet toe.
Ik neem expres een cent.
Ik neem een cent omdat mijn vader het ook altijd met een cent
deed.
(Hij staat onhandig te wriemelen met zijn spulletjes.)
Niet omdat het kleiner is want dan had ik net zo goed een
dubbeltje kunnen nemen.
Ik neem een cent omdat ik weet dat er hier mensen achter me
zitten die dat nooit met een cent zouden doen.
Omdat ze zich meer voelen, omdat ze denken dat ze zijn. Die
zouden het alleen met een gouden tientje doen!
Zo ben ik niet.
Ik neem een cent omdat ik me voor niks schaam.

Omdat ik meer ben dan een cent.
 Ik doe het met een cent of helemáál niet.
 Want wie staat er op een cent?
 Onze koningin.
 Die staat niet alleen op gouden tientjes.
 Die staat óók op centen.
 Omdat het zo'n eenvoudige vrouw is.
 Die wil overal op, daarom is het ook onze koningin.
 Ik weet wel dat er in de kranten een hetze is tegen onze koningin
 en prins Bernhard.
 Die rooie honden hebben hem zijn uniform ook al uitgetrokken.
 Maar het is één grote leugen.
 En als mijn voorganger hier de koningin achter een stoel laat
 zingen over de wind dan neem ik dat niet.
 Onze koningin zingt nooit over de wind.
 Lang leve de koningin!
 Zij leve hoog
 zij leve hoog.
 Zij zal nooit verdwijnen.

En deze cent zal ook niet verdwijnen.

(Mevrouw Walewska treedt naar voren.)

Mevr. Walewska

Als u weer wat rustig geworden bent kunnen we misschien
 doorgaan. U kent mij niet maar ik ken u wel.
 Ik ken de mensen. Ik heb in tien landen gewoond, ik spreek
 vijftien talen. Daar sta ik me niet op voor.
 Integendeel dat vind ik heel gewoon. Geloof u mij maar, het stelt
 allemaal niks voor. Het klinkt sensationeel maar het enige wat
 overblijft zijn je herinneringen aan de mensen. En als ik daar aan
 denk dan schiet me meteen mijn goede vriendin te binnen, een
 geweldige vrouw, die ik gekend heb toen ik nog in Parijs woonde.
 Ik zou u daar niet mee lastig vallen als het niet toevallig ook een
 heel beroemd iemand was, iemand die de ouderen onder u ook
 zeker zullen kennen: Yvette Claudette.

Ik zou haar vanavond voor u weer tot leven willen wekken.

(Meneer Putmans geeft haar de gitaar aan.)

Ik vraag uw aandacht voor Yvette Claudette, de grote zangeres
 van het Franse liefdeslied.

*(Ze gaat zitten op een stoel slaat een accoord aan en schuift haar
 rokken omhoog.)*

Voor alle zekerheid heb ik het lied maar uit het Frans vertaald
 omdat ik me niet kan voorstellen dat er genoeg mensen onder u
 zijn die deze taal voldoende beheersen.

Dames en heren, ik vraag uw aandacht voor Yvette Claudette.

De liefde die is als het weer
 verandert - andert keer op keer.
 Men weet nooit zo heel erg goed

wat de liefde doet.

Plaisir d'amour
 - vreugde der liefde -
 Kijk naar mijn benen mijn lief.
 En als je me vindt attractief
 kom dan hier hier hier.
(Ze spreidt haar benen en steekt ze omhoog.)
 We beginnen met een zoen.
 Ik zal je niet zeggen waar,
 maar het plekje je kent het heel goed
 mon chéri.
 Het is daar daar daar ...

Yvette Claudette dames en heren!

(Meneer Putmans is nummer vijf.)

Putmans

Drie blote mannen staan dus op een rij,
 één van die drie is een Belg.
 Waaraan kan je dat zien.
 Aan z'n puntzakkie, precies.
(Hij lacht uitbundig.)

...

Van dat soort grappen houd ik dus helemaal niet. Toevallig ben ik een Belg en ik heb mijn hele leven frites verkocht, en daar ben ik trots op.
 Mijn vrouw en ik hebben er jaren voor gesappeld, we hebben centje bij centje gelegd. Eindelijk was het zover, ik had mijn eigen kraam. Hier in Nederland omdat ze de Belgische patat zo lekker vinden. Ik was trots op mijn kraam.
 Mijn vrouw en ik hadden het helemaal zelf opgeknapt. Onze handen stonden niet verkeerd. We hadden het zelf getimmerd en geschilderd: rood van boven, een klein geel biesje en zwart van onderen, vanwege de afkomst. Ik zal het nooit vergeten: op de dag van de opening kregen wij van de burgemeester een ruiker en die stond in mijn kraam. Ik heb er nog altijd een foto van. Kijk, deze foto is van 9 februari 1954.
 Mijn vrouw zaliger staat er ook nog op, een pront mens.

En dit is de foto van 10 februari 1954, twee uur na de brand.

Als een Godszegening kreeg ik moeders gave om patat te bakken. In mijn kraam lachte ik blij zonder ooit iemand te vertakken. Maar op een dag presenteerde vrouw Noodlot mij de rekening middels een vlam in de pan en geen verzekering. Luister daarom naar deez' droeve ervaring ook al is mijn verdriet vergrijsd vanwege de verjaring In het leven geldt slechts één ding:

een goede verzekering.

(Mevrouw Van Draden zet haar rode tas een stoel en zingt met ijle stem:)

Mevr. v. Draden   Schenkt man sich Rosen in Tirol
 Weiss man was das bedeuten soll
 Doch geb ich die Rosen nicht allein
 Wir sind am Rhei- hahaaaaaaaaaaa-aaho- oooooos
(Ze zingt verder in opera-stijl.)
 Oohooohoo
 Tremulo
 Tremulo molto
 Non me piace piu
 Oosoosoo
 Perdita la casa
 Tuta
 Perché
 Perché triste
 Non volo piu vivere
 Sante Lucia
 Morte
 Finita
(Ze wijst plotseling op haar tas.)
 Pericula rossa
 Santa Lucia perdonne me
(Ze pakt met een dramatisch gebaar een broodmes uit haar tas en zet de punt op haar borst. De mannen snellen toe om het mes weg te grissen. Innig tevreden dat het haar gelukt is totale paniek te veroorzaken gaat ze weer zitten op haar plaats.)

Stijlstra   ...En we laten elkaar niet los en we laten elkaar niet los...

(Meneer Stijlstra neemt het woord.)

Stijlstra   Ik heb een veel praktischer thema gekozen voor vanavond.
 Dames en heren, ik wil een voordracht houden over mijn medicamentenverzameling. Deze pillen hebben ze hier allemaal. Het is voor als je overdag slaapt in plaats van 's nachts. Dan ontstaan er moeilijkheden en als ik deze pillen neem slaap ik 's nachts en ben ik overdag wakker. Ik neem ze driemaal per week. Deze pillen hebben een dubbele werking, dat heb ik zelf ontdekt. De ene is als mijn voeten opgezwollen zijn en ik mijn schoenen niet meer aan kan krijgen. Dat verdwijnt met deze pillen. De andere is voor als ik soms te weinig spuug heb en het brood zo lang in je mond blijft plakken, dat je het niet weg kan krijgen. Als je wat wilt zeggen is dat lastig. Deze heb ik gekregen Van Geffen. Witte met een spleetje, maar die werken niet. Ik neem er zondags wel een eentje bij de thee als

ik geen bezoek heb. Ik merk er niets van. Maar als iemand nog over heeft hou ik me aanbevolen.

Dit was een kerstgeschenk.

Dames en heren.

Toen ik deze pillen ingenomen had veranderde de wereld voor mij.

De kerstboom was eerst zó groot maar na die pillen begon die te groeien en te groeien. Ik hoorde muziek, mijn vrouw was erbij, iedereen was aardig, de hele dag. Maar nu niet meer.

Ik ben nu op een ander niveau, ik ben te gevoelig voor deze pillen.

Van deze weet ik niet meer, waarvoor ze zijn.

Deze neem ik als ik sta te huilen. Als mijn ogen tranen.

Het is geen verdriet, ben je gek. Het is een kwestie van klieren.

Dames en heren.

Als je oud wordt gaan de spieren een zelfstandig leven leiden: je staat, je wil verder, maar je kan niet.

Pas geleden is dat nog gebeurd.

Mijn zoon was met de kinderen op bezoek. Een prachtige dag. Aan het einde van de dag gingen ze naar buiten, ik ging mee om ze goede reis te wensen.

'Goede reis mijn zoon.'

Ik wou naar binnen gaan maar het ging niet. Mijn spieren.

'Vader ga nou naar binnen het is koud.'

'Ik blijf even staan om jullie uit te wuiven lieve zoon.'

'Vader ga nou naar binnen.'

'Nee ik zwaai jullie uit! Ga naar huis. Ga naar Harderwijk!'

'Nee vader ik blijf tot je binnen bent.'

'Nee ga!'

'Vader doe niet zo boos.'

'Ik ben niet boos, ga naar huis.'

Eindelijk zijn ze weggegaan. Met boze gezichten.

Twee maanden heeft hij niet geschreven.

Meer dan drie uur heb ik voor de deur gestaan.

Het begon te regenen, het werd donker.

Niemand heeft me daar weggehaald. Ik klaag niet.

Ik stond daar maar in de regen, nat en koud.

Zij zagen me wel staan hoor, maar ze deden niks.

(Er klinkt een morrend protest van de anderen.)

Ik heb een brief geschreven, dat ze hier de mensen voor de deur laten staan.

En dan de katholieken. Die hebben van mij nog wat te verwachten.

Die zullen merken dat ik er ben. Want ik ga naar Rome.

Die Jezus Christus die ze aan het kruis gespijkerd hebben, die paus is met mij nog niet klaar!

(Ze leggen hem nu het zwijgen op. Meneer Stijlstra applaudisseert voor zichzelf.)

...Meer heb ik niet. Ik ga niet opscheppen.

(Meneer Osdorp staat op.)

Osdorp

De mensen zullen vreemd opkijken dat ik ook een stapje naar

voren doe om iets ten beste te geven. Ik ben geen gangmaker, dat is bekend. Ik zit in de conversatiezaal meestal stil uit het raam te kijken. Maar ik wou zeggen mensen: dat is niet voor niets, dat heeft zijn reden.

We krijgen allemaal een portie verdriet in het leven, de één meer de ander minder. En over mijn portie verdriet heb ik het volgende lied gemaakt en dat wil ik nu voor u zingen.

(Terwijl hij zingt kijkt hij strak op zijn papier.)

Het snelverkeer raast voorbij
de auto's namen een kind van mij.
Er werd geremd
maar hij lag al tussen de banden
en wij zijn ouders stonden daar met lege handen.

Als de automobilisten toch eens wisten
hoe door hun harde rijden
vele ouders lijden.
Een ongeluk gebeurt heel vlug
maar je kind krijg je
nooit meer terug.

(Heel zachtjes wordt door de anderen het tweede couplet opnieuw gezongen. Meneer Osdorp is blij getroffen. Van ganser harte zet hij nogmaals in. Iedereen geeft elkaar een arm en zingt uit volle borst. Het feest is compleet.)

(Het is nacht. Mevrouw Walewska zit op een stoel. Ze is alleen. Bep komt bij haar.)

- Bep   Kan je niet slapen? Ik zag het licht branden.
 ... Heb je zo'n pijn meid.
 ... Zal ik naast je komen zitten? Ik pak alleen even een stoel hoor,
 ik loop niet weg.
 ... Zal ik een nat washandje halen?
- mevr. Walewska   Nee.
- Bep   Je ziet zo geel als een kanarie.
- mevr. Walewska   *(hoest.)* Ik wil het niet. Ik kan het niet ophouden. Niemand halen.
 Beloof me.
- Bep   Het geeft niks. Je moet het laten gaan.
- mevr. Walewska   Niemand.
- Bep   Laat het maar komen. Ik haal er niemand bij.
- mevr. Walewska   Ik wil het niet.
- Bep   Laat je gaan meissie.
- mevr. Walewska   Ik wil het niet. *(Ze moet overgeven.)*
 Op je nieuwe jas! Ik maak het weer schoon.
- Bep   Het geeft niet.
- mevr. Walewska   Niemand halen.
- Bep   Niemand. *(Ze zoent haar gezicht en streelt haar.)*
 Laat je maar gaan meid.
- mevr. Walewska   Ik kan het niet. Ik ben zo bang. Het is te groot, het kan er niet uit.
 Het komt ...
- Bep   Goed zo. Goed zo.
(Mevrouw Walewska gaat dood.)
 Mijn kind...

 Een zuchie,
 het is maar een zuchie.
 ...
 Je bent nog zo warm.
 Ik ben zo blij met je.
 Ik ga een washandje pakken,
 zeep.

Ik ga je helemaal wassen.
Dan pak ik witte handdoeken uit de kast.
Ik leg je in witte lakens.
We hebben alle tijd.
Geef me je bril maar.
Ik haal er niemand bij.
(Ze tilt mevrouw Walewska uit de stoel en houdt zich met moeite staande.)
Leg je arm maar om me heen,
de andere ook.
Daar gaan we meissie.
Het is goed zo.
Ik ben zo blij met je.

EINDE